

házak karbantartása terén. Rajtuk
mulik, hogy közös igyekezettel e-
leget tudnak-e tenni ezeknek a fel-

Goda István

MŰVELŐDÉS

ALEXANDRU SAHIA

AZ ÉLŐ ÜZEM

(részlet)

A daru a kőmence szájához érkezik, két karja a kemencébe nyomul — de nem nyúl meg! Bozan szorítja a kormányt — vár.

Mozdulni próbál, de egyszerre fűllettő zaj támad és ő csuszik lefelé. Rívid uccolást hall. Még világosan tudja, hogy abban az időben szék arditása egyesült. Egy villandys ideig azt is látja, hogy rohan alatta mindenki szanaszét. Aztán mintha letagolnák volna. Teste egyetlen hatalmas rándul. És többé nem tud semmiről.

A futódaru sikertől robajjal omlott a kemencére, és teljesen összelapított. A folyékony fém palatokba fröccsent a csarnokban szerte-szét, a rémület egyre nőtt. Az óriási romhalmazból, mint egy máglyáról úgy csap fel a gőz.

— Bozan! Bozan daruja lezuhan, rohanjatok!

Gyorsan gerendákat és falépcsőket fektetnek a tüdő láva fölé, nekiképzik azokat a lezuhanó daru roncsának. A faldakon négyezer próbált már ábratolni egy munkáscapat, de a bőség mind a négyezer visszaveti őket. A bid végénél egyszerre, váratlanul Filip jelenik meg. Bozan van a karjában! Csak úgy gözölögnek mind a ketten. A tömeg ijedt örömmel zug, morog. Aztán mind kiüdülnak a gyárból.

Bozan lábát dermedt szén borítja. A jobb lábát térdén felül is, a balnak csak a talpát lepte be. A véres buszcsatákba szilánkok ragadtak. Körötte roszdás fém és forrózót jubszag terjed. Bakancsai olyanok lettek, mint az elapított béka. Kinyulva fekszik a földön, testéből forró gőzök szállnak.

A munkások valamennyien abba hagyták munkájukat. Bozan köré segültek, de senki sem tudja, hogy mit kellene tennie.

Kétségbeesett hang száll föl a tömegből.

— Víz! Mit álltok itt? Gyorsan vizet!

Vízet öntenek rá néhány vödörrel. A fém megdermedve forrlik le a láb összezsugorodott buszára.

A sebesült szeme fölnyitlik. Szájából vékony vércsík szűrődik. A dermedt embertömeg meglevenedik. „Megmenekült! Megmenekült!” — kiáltják.

Filip, Bozan mellé térdel. Reszkető kézzel szedgeti buszából a fém szilánkokat. Ismét csak a gyermek-kori cipő jut eszébe, most is szeretné megkérdezni Bozant, hogy a kis kigyófiókai jollakak-e bár egyszer is tejjel? És Bozan válasza villant rá rajta: „Soha! Hanem csináltam nekik amolyan nagy bádög lábcsakat, hogy becsapjam őket!”

Tízegyre hónapok töltött körbázan Bozan. A jobb lábát levágták. Amikor először látogattott el a gyárba, az élet hatalmasban pezsgött ott, mint valaha. De az ő életére megcsapott. Félálhban nem tudna felmászni a sodronyághúgón.

S most, lentől nézve féltelmesen nagyinak emlének szemében a futódaruk. A szíve megrezgett, mikor a horgokba akadó láncokra pillantott.

Az Irodalmi Könyvkiadó gondozásában megjelent

Az Irodalmi Könyvkiadó gondozásában megjelent a Folklor kézikönyv, amelyet az RNK Akadémia Irodalomtörténeti és Folklor Intézetének egyik kutatócsoportja állított össze. A kézikönyv ismereti a Folklor fejlődésének törvényeit, a népi műfajokat — balladákat, dojnákat, meséket stb.

Az intézet folyóirataiban érdekes tanulmányok jelentek meg népművészetünkről. Ilyen A mese etikája, az irodalmi folklor kutatás kezdeményezése, G. Calinescu akadémikusnak a műve, továbbá a legjelesebb román folklor kutatók monográfiái és más munkák. Eze-

Alexandru Macedonski:

Titkos ország

A kötet címe — Titkos ország — mintha azt érekettené, hogy a magyar olvasók körében talán még csak névvel ismert román költőnek ez a gyűjteménye csakugyan afféle titkos ország... olyan költői világ, mely egyelőre idegen, ismeretlen, de máris felkelti kíváncsiságunkat, felfedezésre csábít.

Aki aztán kezébe veszi a kötetet, és oldalról oldalra haladva birtokába veszi ezt a titkos országot — úgy érzi, érdemes volt elindulni erre a felfedező utra, mert élményekben gazdagodott tőle meg. Utmutató hadd mondjuk el, hogy Macedonski a századforduló román költészetének egyik legtehetségesebb művelője, a román szimbolista líra megalapítója.

Lázadó természetű volt. Egyetlen román költő sem kavart annyi vihart, mint ő. Böven osztott és kapott is sebeket.

Küzdelme, melyet a modern költészet megteremtéséért vívott, elválasztatlant alkot a harcot, melyet a maradás ellen folytatott. Művésze volt a versnek, de művészete sohasem volt öncélú. Nemcsak a formai újdonság, hanem a mondanivaló igazsága adja nie verseinek hitelt.

igazgatóság elé, és azt kérte, ami, jogosan jár neki: egy falabát. A gyár visszautasította a kérését. Ez azt jelenti, hogy a munka áldozataival szemben az ő biztosítási törvényük ugyanolyan ártalmas, mint a bursózia minden más törvénye. Bizottságunk elhatározta, hogy a munkát beszüntessük, és csakis akkor folytatjuk, ha a gyár urai követelésünket teljesítik. Ebben a pillanatban egyetlen övédelmi eszközünk: a sztrájk! Értsek meg az urak egyszer s mindenkorra, hogy a mi karjaink ereje nagyobb, mint az összes gépé: mi vagyunk az igazi, az élő üzem!

A szónok magasba lendítette karját, mintba zászlót lobogtatva. A nap tikkasztó bűvén álló tömeg zajos helyeslésbe tört ki. Bozan a gyár falának támaszkodva dermedten figyelte a látványt, mindazt, ami őreite történt. Lábszonháit megmozgatta, megrögzggyant és sírva fakadt. Ekkor dobogó lábak rohanása hallatszott. A gyár mögül katonák közeledtek.

— Itt a katonaság! — kiáltott Rogoz. — De nem bátrulunk meg! Az udvart nem hagyjuk el! Az üzembe senki sem teheti be a lábát! A munkások sorokba tömörültek. A katonák leemelték fegyvereiket és fenyegetően kattogtatták a závarát. De minden munkás rendületlenül a helyén maradt. Rövid parancsok születtek. A gyilkos bőségek sorozat dördült el.

Először senki sem tudta: emberkebe vagy csak a levegőbe lötték-e? De a munkásság tömör serege egyszerre tíz felé szakadozott. A katonákra vetették magukat. Ekkor azonban újabb sortűz dörrent, s ennek nyomán már ábratolt jajtás támadt. Az egész gyárudvar egyetlen csataterre változott. Odahajtott a gépek vadul sípolni kezdek.

Bozan útást érzett a fején. De ez a fájdalom másféle volt, mint az, amit akkor érzett, amikor a daru lezuhan vele. Most valami furcsa melegség öntötte el, s kellemes bágyadságot érzett. Úgy érezte, mintba csonka lába birtelen kiüdülna s harcba indulhatna ő is.

Filipre gondolt. Bizonyára ott küzd most Filip. Erette küzd, az ő falabáért. Egy lábért harcol most az egész munkásság, de ez a harc szék lábát védi meg, a többiekét... Filipét is... Filip... A nagy fehér cipő... négy kis gyerek... az ővé mind a négy... hogy nyulnak a nagy bádög lábát után...

A bágyadság egyre jobban elfogta, lecsukta a szemét, elszibbasztotta szívet.

A gyár körül nem rúgódik többé a föld. Halott az üzem is, mert igazi élete: a munkásság kiszorult a falai közül.

Ignác Rózsa fordítása

Az utóbbi néhány év alatt nem kevesebb, mint öt igazgató váltotta egymást a Gépjávitó Üzem Chopin utcai klubjában. A korábbi négy igazgató közül mi tagadás, tevékenységük során egyik sem tudott valami kimagasló eredményt felmutatni. A könnyűzenekar s néhány szülőnekes mutatta be olykor tudását a szokásos ifjúsági összejövetelek alkalmával, vagy ünnepnapokon, amikor a klub műkedvelői semmiképpen sem hiányozhattak a szereplők közül. Kulturversenyek előtt kísérletek történtek táncsoport, színjátszóegyesület, valamint rigmusbrigád alakítására, de a hónapokig tartó szervezőmunkát követően rendszert már az első előadás után visszaesés mutatkozott.

Okultak a korábbi hibákból

Ez volt a helyzet ez év augusztusában, amikor ismét változás állott be a Gépjávitó Üzem klubjának vezetésében. Ugyanakkor ekkor került a klub élére a fiatal Vlad Ioan, aki korábban lelkes tagja volt a műkedvelő egyesületnek, s mint az üzem lakosa, közeli kapcsolatokkal tartott fenn a dolgozó tömegekkel, különösen az ifjúsággal. „Segíteni fogunk” — ígérték az új klubigazgatóknak az IMSz alapszer-

Mozsik

A zene és a többi művészetek címmel hangversenysorozat indít a fővárosi George Enescu Filharmonia. Ebben az évadban a következő hangversenyeket rendezik meg: Az olasz reneszánsz költői. A francia reneszánsz költői. Az angol reneszánsz és a zeneművészet. A spanyol reneszánsz költői, Velence festői és zenészei. A nagy flamand képzőművészek festésze és a zenére gyakorolt hatása és Román költők és zenészek. A hangversenyeket előadásokkal, képzőművészeti reprodukciók vetítésével és szavakkal kötik össze.

Az Alexandru Sahia dokumentumfilm-studióban Figyelem, gyerekek (Atentune, copii!) címmel szatirikus kisfilmet forgatnak azokról a szülőkről, akik a gyermekek előtt veszedkednek, és így rossz irányba befolyásolják nevelésüket. A film forgatókönyv-írója és rendezője Eugen Popita, főszereplői Stefan Tăpaloaga és Antoneta Glodeanu, a gyermek szerepében pedig Adrian Glodeanu. Megkezdtek a Bacchus Romániában című film forgatását is. R. Albala forgatókönyve alapján, melynek „főszereplői” Cotnari és Gyulafehérvár, valamint román szölk és kitüntetett borok. A film rendezője H. Rabinovici, operatőre Constantin Dembinschi. Elkészült a szélesvásznú, fekete-fehér Utazás Részia szívébe című dokumentumfilm. A rövidesen bemutatásra kerülő érdekes film rendezője és forgatókönyv-írója Mirel Iliesu, szövegét Ioan Grigorescu írta, zenéjét pedig Oláh Tibor szerezte. A felvételeket Olasz Tibor készítette.

Újabb kiadásban, egy kötetben jelent meg román nyelven Móríz Zsigmond Rózsa Sándor diológiaja, a Rózsa Sándor a lovát ugratja és a Rózsa Sándor összevonja a szemöldökét. A román változat a neves műfordító, Ion Chinezú munkája, a címe pedig: Haiducul isi joacă murgul és Haiducul se incurtă.

Szélesvásznú bábfilmet készítenek a lengyel filmek az atomkísérletek veszélyéről. A film rendezője E. Kotovskí, a forgatókönyv szerzője Jan Czerny. Az első szélesvásznú bábfilm címe: Veszély.

Sz. Aljosin szovjet drámáiról A stratfordi ember címmel színdarabot írt Shakespeare életéről. A darabot a moszkvai Kíssínház mutatja be az 1964-es Shakespeare-évből, a Vihar előjátékaként.

Kellemes percek a Bábszínházban.

A kulturmunka felfelé ível

vezet, a szakszervezeti bizottság, s igéretükhöz híven valóban minden lépésben támogatják, biztatják Vlad Ioant, aki ugyan kezdetben bátorlatlanul fogott hozzá a kulturális csoportok újjászervezéséhez, az életerős műkedvelő gárda meglepetéséhez.

— Elnök elvtárs, a táncsoportot szeretném megszervezni — fordult a szakszervezeti bizottság elnökéhez s Badea Alexandru kis időre feleltette minden gondját, hogy segítsen a fiatal klubigazgatóknak. — Lássuk csak: mi nem tudunk hét lánytól többet adni! Ez pedig kevés. De meg kell próbálni a Fierarutnál, hátha ők is beneveznek néhány táncossal...

Nem késik a segítség

A Helyi Szakszervezeti Tanács Schiffer Mária koreográfust jelölte ki az újonnan szervezett táncsoport művészeti irányítójának. Az első találkozás alkalmával a „Rarestul” és az „Jivritite” népi táncok betanulásában egyeztek meg. Es elkezdődött a próbák, a komoly tanulás ideje, ami bizony

nem kis erőfeszítést kívánt az együttes tagjaitól, akik a farszót megadták és örömmel jelennek meg a klubban valahányszor hívják őket.

Mitroiu Mihailt mindenki ismeri a 2-es számú részlegnél. Persze nemcsak, mint szakmunkást emlegetik, de sokan azt is tudják róla, hogy elvégezte a Népi Művészeti Szakiskola dramatúrgiai osztályát és kedveli a színjátszást. Így hát nem csoda, hogy amikor meghallotta a színjátszó egyesület újjászervezését, lefajlaltta segítségét az új klubigazgatóknak. Angheluta Ioan, Ardelean Ioan, Hacker Borbála és a többiek, amikor a darab kiválasztására került sor, művészeti irányítóikkal egyetemesen a Dansul feteilor (Lányok tánca) idősebb egyfelvonásos mellett döntöttek. Tetszett valamennyiüknek a kiválasztott színmű, melynek alig várták már, hogy megkezdhesék a próbát, hiszen nagyon érdekesnek, vonzóknak tűnt előlük.

Rigmusbrigádra is szükség van

Egyik napon a következő kérdés állt föl a klubigazgató Varga György szakszervezeti kulturális feladatok

— Okvetlenül meg kell szerveznünk a rigmusbrigádot, anélkül hiányzik a kulturális csoportunk.

— Hát, ami igaz, az igaz — hangzott a válasz —, legjobb lesz, ha összegyűjtjük a műsorhoz szükséges anyagot.

Utjuk először is a 2-es részlegre vezettél. Popa Vasile mernök, a részleg vezetője szívesen állott a jövőbenek rendelkezésére. A felér noteszlapok csakhamar értékes adatokkal teltek meg, melyekből majd vicces, mulatólító rímek születtek.

A 2-es számú részlegről a szerzőműhely felé tartottak. Voda Coriolan, majd Rosenberg Jenő, Manea mester és a többiek szívesen megadták a kért adatokat. Melyeket mint a virágról virágra szálló szorgos méhecskék, fáradszótlanul gyűjtöttek össze. Végül megvannak minden szükséges adat. Andresan Cornel technikus, ha visszajön Temesvárról a felvételi vizsgáról, a szerkesztő bizottság más tagjaival pattingó, eleven rigmus sokba szedi majd őket. Két hét alatt betanulják a szöveget — terveztek a brigádtagok — s akkor kitűzik az előadást. Jó lenne majd vidékre is elmenni, hogy minél

Egy délutánon két előadás

Néhány nappal ezelőtt vidám utasokkal teli gépkocsi száguldozott a Vladimirescu felé vezető országúton. A fiatalok között Sebesan Doinat, Bucatos Ioant és a December 30 textílium más műkedvelőit láhtattak, akik vendégszereplésre indultak a városkörnyéki községekbe. Utazásuk első állomása a vládímirescui művelődési otthon volt, ahol már nagyszámu község fogadta az érkezőket. A román népi táncból, szavalatokból és énekszámokból álló változatos és szórakoztató műsor befejezése után, a textíliári fiatalok a jól végzett munka örömeivel ismét gépkocsira szálltak és Mondorlak felé száguldoztak, ahol a művelődési otthonban újabb előadás, újabb siker várta őket.

Az előadás mégsem maradt el!

— Képzeld, mi történt! Hirtelen kialudt a világosság és egyszerűen csak jött egy nagyon kedves néni s kijelentette, hogy az előadás elmarad. Elmarad, mert eltörték a paprikajancsitol kezdve a zenedoboz, a majomka, a telefon, az ébresztőóra, a betévedt napsgárka, a keljeljancsi, a sok-sok játék... Így elegyednek beszédbe a gyermekek a színpadon mozgó babákkal. Ők is részesei, szereplői az új bábjátéknak. A mult vasárnap óta gyakori ez a zsvaj, a kacajjal vegyes izgalom. Hiszen ez zsbongó kis közösség kedvéért van itt minden: az előcsarnok sok kedves és új babafigurája, a két hét multán sorra kerülő bemutató, amikor is meseországba megerkezik Hófeherke. Az előcsarnokban már ott a képel Körülötte a hét törpe mosolyg

lyog a gyermekesereg. De ha 16! körülnéznék, akad itt más érdekesség is. A játéksarok színes szeszarakó kockáitól kezdve a bohókás gyermekrajzokig.

Sok érdekes és új van most ebben a kis színházban. Szívesen mesélnek róla az egész aprók és a „nagyok” is. Princez Zolika, az alig hároméves e héten járt először a bábszínházban, persze akkor is kialudt a fény, de a néni közbelépésére mégis sikerült találkoznia az a színpadi kisfiúval. Amikor hazament, rövid s velős beszámolója alkalmával kijelentette: nagy televíziót látott. Hiába, ő most ismerkedik a világgal.

A négy, öt évesek már tudják, hogy onnan a függöny mögött nem sokára kikkandálnak ismét a babák. Megyesi Zolika a multkorban egy cicát látott, amely egyre sívalkodott, nagyon félt, amikor a kicsi repülőgép — persze csak a játékgép, teszi hozzá gyorsan — a magasba emelkedett.

— Bezzeg én nem visitanék — mondja nagy bátran, miközben a kis „hös” nyakában megrezzen az az óvodás köpeny hatalmas masnicsokra.

S ha valaki azt hiszi, hogy a kislányokat nem vonzza a technika, az nagyon téved, mert bár Molnar Evi, Csajka Kati és Szalados Evi ugyancsak a gyáva cicával kezdtek visszaemlékezésüket, mégis a fő helvet a repülőgép töltötte be. S külön-külön meggyőződésüket jelezték ki, hogy az emelkedő gépben ők bizony nem félnek. Hiába, ilyenek a mai gyerekek!

... A nézőtér ismét elsötétült s az előadás tovább folytatódik. Így megy ez nap mint nap. Ilyenkor már közeli ismerősként kezeli ez a vidám sereg a színpadon, élő kisfiú módjára mozgó Radut és a többi játékot. Mert lámscak, az előadás mégsem maradt el. Ált meg nem tesznek e falak között a gyermekekért!

M. Reicher Eva

többször bemutassák az új műsort. Közben persze megkezdhetik az előkészületeket egy újabb előadásra.

Egyre szorosabb kapcsolataiban a tömegekkel

Vlad Ioannak nem szokása bent ülni az irodában. Idejét az üzemből, a dolgozók között tölti. Szervez, tanácsokat ad, s ha a szükség úgy kívánja, a vezetés segítségét kéri az élbe tornyosuló nehézségek elhárítására. Most Todorescu Viorica könyvtárosnővel az október 17-re tervezett irodalmi műsort beszél meg. Uiana Păcuru Dan mernökkel az 1-es részleg október 21-re kitűzött szakmai előadás előadását vitatja meg. Közben gondolatában a hónap utolsó napjára szervezett „Aki tud nyerni” versenyyel kapcsolatos kérdéseket boncolgatja, amelynek célja az esti iskola hallgatóinak nyújtandó irodalmi vonatkozású segítség. Mindennapra akad bőven gesen tennivaló, hiszen a klub tevékenysége sokoldalú, változatos. éppen ezért állandó munkát követel. Ennek igyekezik eleget tenni az új klubigazgató, aki jól ismeri az üzemet, az ott dolgozókat s épp ezért tájékozódott a nagyobb felmerült kérdésekkel, a tömegek kulturális igényeivel kapcsolatosan.

I. h.

A Szovjet-Román Baráti Társaság küldöttsége Déván és Vajdahunyadon

DEVA (Agerpres).

A Szovjet-Román Baráti Társaság küldöttsége szombaton Déván és Vajdahunyadon tett látogatást. A vajdahunyadi kohászati kombinát a küldöttség tagjait Stefan Constantinescu, a fém- és gépgyártóipari miniszter helyettese, a kombinát vezérigazgatója köszöntötte. A

vendégek nevén V. A. Garjunov, a leningrádi Iszorszk üzem hengerész, a Szocialista Munka Hőse, az OSzSzk Legfelső Szovjetjének képviselője válaszolt. A küldöttség azután megtekintette a kombinát néhány fontosabb részlegét, a Hunyadi-kastélyt és az új munkásváros.

Román népművészeti és grafikai kiállítás Finnországban

HELSINKI (Agerpres).

A Finnország-Románia Társaság október 10-én román népművészeti, grafikai, fénykép- és bélyegkiállítást rendezett Pietarsaari finn városban.

Megnyitó beszédében A. L. Hans Finne, a város polgármestere kiemelte a román folklór tradícióját, szépségét és gazdagságát, hangsúlyozta a román és a finn nép kultúrái értékei kölcsönös megismerésének fontosságát.

A kiállítás megnyitását részt vevő Paavo Kivikoski, a Finnország-Románia Társaság titkára, Bror Lindqvist, Pietarsaari városi tanácsának elnöke, a helyi hatóságok, a kulturális és tudományos élet más képviselői, üzletemberek, újságírók, valamint a Román NK helsinki nagykövetségének képviselői.

A tervezettnél alacsonyabb lehet az USA költségvetési deficitje, ha alkalmazzák a kormánytervezetet

NEW YORK (Agerpres).

Douglas Dillon, az USA pénzügyminisztere az amerikai bankárok éves konferenciáján az adók csökkentésére vonatkozó kormánytervezet elengedhetetlenül szükséges intézkedésnek minősítette, amely „megoldandó a munkanélküliségnek, a termelőkapacitások kihasználásának, a fizetési mérleg deficitjének a kérdéséről”. Dillon véleménye szerint mielőbb alkalmazni kell az adócsökkentést.

A miniszter azután az amerikai

bankvilág számos képviselőjét nyugtalanító inflációs veszéllyel foglalkozott a kiállítás, hogy a kormány igyekszik megfelelő intézkedéseket hozni. Dillon úgy vélekedett, hogy az 1964-es évben az amerikai költségvetési deficit 9,2 milliárd dollárral alacsonyabb lehet, mint ahogy azt az év elején elhangzott kormányváltások előirányozták, ha az adócsökkentésre vonatkozó kormánytervezet elfogadják és hatékony intézkedéseket tesznek ez irányban.

Tovább tart a malájföldi dokkmunkás-sztrájk

KUALA LUMPUR (Agerpres).

Swettenham malájföldi kikötőben folytatódik a tíz nappal ezelőtt megkezdődött dokkmunkás-sztrájk. Emiatt egy 15.000 tonnás fűrészfűrészrakomány és sok más áru még mindig kirakásra vár. A sztrájk kihat a fűrészfűrész-gyárak tevékenységére is, amelyekben nagy készletek halmozódnak fel. A fűrészfűrész-kereskedők

szövetsége és az exportőrök együlete elhatározta, hogy a malájföldi miniszterelnökhöz fordul a közbenjárásért a sztrájk megszüntetése érdekében.

A dokkmunkások azért léptek sztrájkba, mert a hatóságok nem akarták figyelembe venni szakszervezeti jogaikat.

Külföldi híradások

UGANDA ÉS TANGANYIKA MEGSZÜNTETTE POSTA ÉS EGYÉB ÖSSZEKÖTTETÉST A DÉL-ÁFRIKAI KÖZTÁRSÁSSÁGGAL

JOHANNESBURG (Agerpres). A dél-afrikai Star című lap közlése szerint Uganda és Tanganyika megszüntette a posta-, távíró- és telefon-összeköttetést a Dél-afrikai Köztársasággal, tiltakozásul a Verwoerd-kormány rasszista politikája ellen.

DELHI (Agerpres). A bombayi dolgozók értekezlete határozatot hozott, amelyben támogatja a békét, a leszerelést és a moszkvai részleges atomcsend-szerződést. Az értekezlet résztvevői — mutatva a határozat — teljes mértékben támogatják a Nők Moszkvai Világkongresszusának a világ nőiből indított felhívását és megfogadja, hogy folytatják a harcot az összes országok nőinek egyenlő jogaiért, a háborús veszély ellen küzdő nők összefogásáért.

LONDON (Agerpres). Október 11-én ismét munkába állt a Liverpooli Joseph Lookeas gázturbina-gyár október 9-én sztrájkba lépett 3000 munkása. A vállalatvezetőség megígérte, hogy megvizsgálja a sztrájkolókat békéltetőket.

Az oxfordi gépkocsibűtő-gyár 1200 munkása október 11-én sztrájkba lépett a rossz munkakörülmények miatt.

LAGOS (Agerpres). A Ghana News hírügynökség indította sztrájkot a nigériai kormány elhatározta, hogy hat tucat bizottságot létesít, amely a szakszervezetek képviselőit együtt megvizsgálja a nigériai munkásoknak a békés emelésére és a munkakörülmények javítására vonatkozó követeléseit.

Mint már jelentettük, szeptember 23 és 30 között 300.000 nigériai munkás általános sztrájkot rendezett a követelések kielégítéséért.

NASSZER NEM UTAZIK IRAKBA

KAIRÓ (Agerpres). Az Al-Ahram című lap közölte azt a nyilatkozatot, amelyben Gamal Abdel Nasszer, az Egyesült Arab Köztársaság elnöke bejelentette, hogy lemond októberre tervezett iraki látogatásáról.

Az elnök azért döntött így mert a Baath párt szeptember 17-én közzétett nyilatkozata hevesen támadta őt.

GEORGETOWN (Agerpres). Brit Guayana három politikai pártja pénteken bejelentette, hogy kilépnek a brit gyarmati függetlenségének megadásáról október 22-én kezdődő londoni tárgyalásokra. A Nepi Haladó Párt küldöttségét

Cbeddi Jagan miniszterelnök vezeti, az ellenzéki pártok Burnham és Diaguair.

CIUDAD DE MEXIKO (Agerpres). A mexikói külügyminisztérium pénteken hivatalosan bejelentette, hogy az ország megszakította diplomáciai kapcsolatát Honduras-szal. Az intézkedésre a hondurasi államcsiny adott okot. Costa Rica kormányja is bejelentette, hogy nem ismeri el a hondurasi kormányt.

A Prensa Latina szerint az utóbbi napokban Salvadorban menekült mintegy 200 hondurasi, köztük Morales volt elnök több kormánytisztviselője.

PARLAMENTI BIZOTTSÁGOT ALAKÍTANAK LACERDA FELFORGATÓ AKCIÓKNAK KIVIZSGÁLÁSÁRA

RIO DE JANEIRO (Agerpres). A Prensa Latina közlése szerint a braziliai kormány pártok blokkja indította a képviselőházban, létesítsenek parlamenti bizottságot, hogy az vizsgálja ki milyen felelősséget vállal Carlos Lacerda kormányzó a felforgató akciókért. Mint ismeretes, Lacerda Guanabara állam reakciós kormányzója az utóbbi időben mindenekelőtt politikai válságok próbált kibontakozni az országban.

A birügnökség közli, hogy a Lacarepagia helységben a braziliai rendőrség nagy mennyiségű lőszert és könnygázgáz bombát talált különböző jobboldali csoportoknál.

NEW YORK (Agerpres). A Tulane egyetem (New Orleans) több szakembere október 11-én bejelentette, hogy első ízben sikerült két majomveszt átültetni emberbe. Az operációt egy nőn végezték az egyik New Orleans-i kórházban. Az orvosok 72 óra múlva kijelentették, hogy a veszt normálisan működnek, a beteg állapota kielégítő.

LIMA (Agerpres). Talajmozgás következtében Peruban a Rio Santa folyó völgyébe, s így 40 méter magas grát keletkezett — jelent a France Presse.

A 96.000 köbméternyi kötérművek eltorlaszolták a folyó útját, és veszélyeztetik a patai hidroenergetikai berendezéseket, amelyek villanyenergia látják el a chimboitei kohászati üzemeket. Limából már több ezer ember menekült a veszély elhárítására.

HÁGA (Agerpres). A Neue Zürcher Zeitung szerint a holland földművelési minisztérium bejelentette, hogy időiglenesen szüvenvenció rendszert kell bevezetni a burgonya-

miújság a KÜLPOLITIKÁBAN

Véget ért az ENSZ-közügyülés általános vitája

NEW YORK (Agerpres).

Pénteken véget ért az ENSZ-közügyülés általános vitája. A záróülésen elnökök PADILLA NERVO, Mexikó képviselője emelkedett szószíni. Hangsúlyozta, hogy Latin-Amerikát atomfegyver-mentes övezet kell változtatni, hogy a moszkvai atomcsend-szerződést újabb nemzetközi egyezménynek kell követniük, s ezért célszerű folytatni és kibővíteni a genfi tizennyolcaltalmi leszerelési értekezlet munkáját.

TALIB HUSSZEIN SABIB, Irak küldötte a közelkeleti helyzetet foglalkoztat, s külön kitért a térség néhány országának függetlenségi harcára. A továbbiakban szankciókat követelt Portugália és a Dél-afrikai Köztársaság ellen, amennyiben kormányai nem mondanak le a faji megkülönböztetés politikájáról.

Felszólalt még VIZSAYA LAKSHIM PANDIT, India képviselője.

A Közügyülés a jövő héten megkezdő napirendi kérdések vitáját. Hétfőn megtárgyalják és megszavazzák a Gyámsági Bizottságnak azt a döntő szavazattöbbséggel elfogadott határozatát, amely felkéri Nagy-Britanniát, hogy csak azután adja meg a függetlenséget Dél-Rhodesiának miután valóban reprezentatív kormánya lesz.

NEW YORK (Agerpres).

Az ENSZ-közügyülés Kölségvetési Bizottsága pénteken határozatot fogadott el, amelynek értelmében a kongói ENSZ-erők finanszírozására újabb 18.000.000 dolláros hitelt folyósítanak. Ez azt jelenti, hogy az ENSZ-csapatok 1964. június 30-ig

Kongóban maradnak. A határozat mellett szavazott 68 küldött. Tizennyegyes állam, köztük a Szovjetunió és a többi szocialista ország ellene foglalt állást, 18 állam tartózkodott. Tizennyegyes küldöttség nem vett részt a szavazáson.

NEW YORK (Agerpres).

Carlos Sosa-Rodríguez, az ENSZ-közügyülés jelenlegi ülésének elnöke péntek este közölte a dél-vietnámi ENSZ-vizsgálóbizottság összetételét. A bizott-

ság Afganisztán, Brazília, Ceylon, Costa Rica, Dahomey, Marokkó és Nepál képviselőiből áll. Vezetője Abdul Rahman Pazhwak, Afganisztán képviselője.

A Közügyülés elnöke bejelentette, hogy a bizottság rövidesen Dél-Vietnámba utazik és az ott tapasztaltakról a lehető legrövidebb időn belül jelentést tesz az ENSZ-közügyülés elé. A Közügyülés csak a bizottság jelentése után folytatja vitáját az emberi jogok dél-vietnámi megsértéséről.

A piavei katasztrófa nagyarányú botrányra fenyeget

A Reuter híradása szerint „a piavei katasztrófa nagyarányú botrányra fenyeget az amugyis bizonyítatlan olaszországi politikai helyzetben”. Tudni vélik, hogy a katasztrófa tulajdonképpen a völgyzárógát építő társaságot az a címen, hogy nem tette meg a kellő övintézkedéseket a völgyzárógát alatt fekvő helységeket lakosainak biztonságát érdekében.

A kommunista parlamenti csoport szombaton interpellációt nyújtott be a képviselőházban a piavei katasztrófával kapcsolatban. Az interpellációt 30 parlamenti tag írta alá s kérte a sürgősség kimondását annak megvizsgálásánál.

Az interpelláció a következőket hangsúlyozza: „A szóbanforgó vidék technikai és lakossága napok óta aggodalomban él. Egy órával a katasztrófa bekövetkezése előtt lezárták ebben az övezetben az országúti forgalmat, anélkül, hogy a helyi hatóságok a veszélyeztetett lakosság kiköltöztetésére figyelmeztették volna. Nem egészen egy órával a katasztrófa előtt a gát alatt lakó családokat és a közeli papírgyár alkalmazottait arról értesítették, ne remüljenek meg, ha kisebb vízmennyiség átfolyik a gáton. Két nappal a tragédia előtt Erto Casso polgármestere közleményben hívta fel a lakosságot, hogy a földcsuszamlások miatt tartsa ki a helységegy részét. „Az interpelláció felszólítja a kormányt: közölje, milyen intézkedéseket fogantatosítottak a hatóságok a villamos figyelemzések alapján. A beadvány felteszi a kérdést: Mi a véleménye a kormánynak a borzalmas tragédiáról való közvetlen és közvetett felelősségről, és milyen intézkedéseket tett vagy szándékozik tenni a megmenekült megsegítésére.

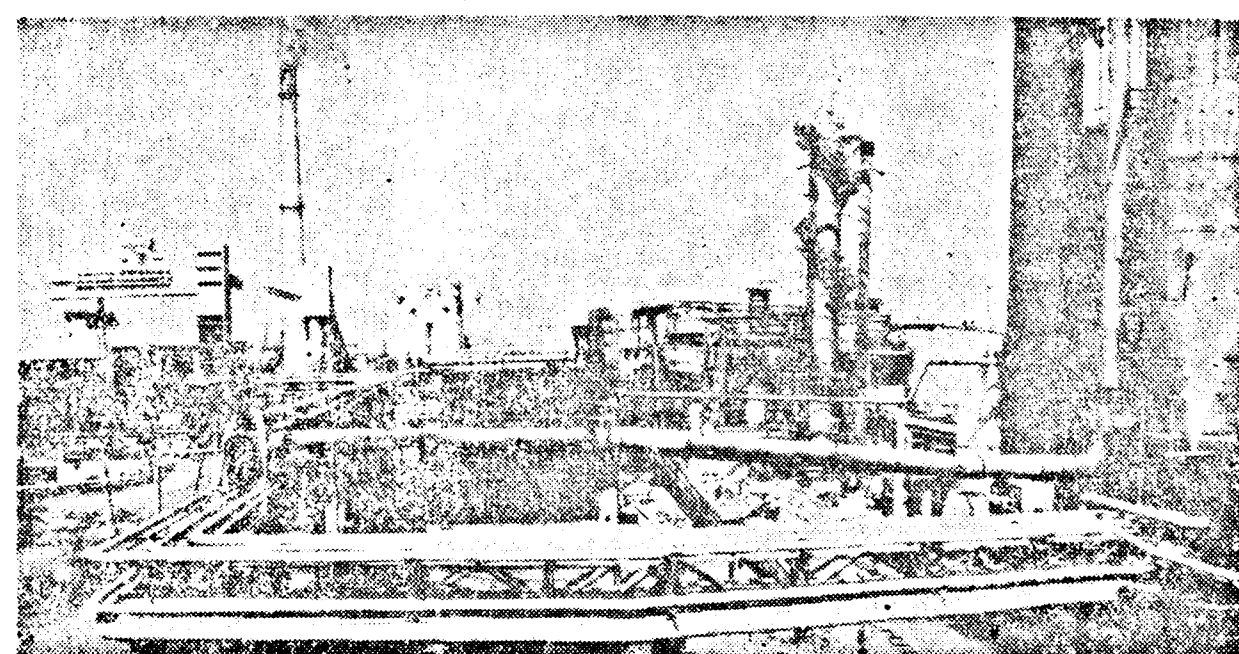
ZANZIBÁRI KORMÁNYKÜLDÖTTSG ÉRKEZETT KAIRÓBA

KAIRÓ (Agerpres).

Zanzibári kormányküldöttség érkezett Kairóba Mohamed Shante miniszterelnök vezetésével.

Shante miniszterelnök megérkezésekor kijelentette az újságíróknak, hogy függetlenségének kivívása után (1963. december 10.) Zanzibár semleges külpolitikát folytat majd és mindent elkövet, hogy érvényt szerezzen az afrikai egység eszméjének. Zanzibár — mondotta Shante — függetlensége elnyerése után alkotmányos monarchia lesz, s az egész végreható hatalom a nemzetgyűlésnek felelősséggel tartozó kormányra fog hárulni.

Az interpelláció felszólítja a kormányt, közölje azt is, milyen szakértői vizsgálatot rendeltek el annak idején a gátírtómedence fölötti terep teljes biztonságosságának és szilárdságának megállapítására, mielőtt a Közmunkaügyi Minisztérium központi hatóságai engedélyezték a völgyzárógát építését.

BOLGÁR NÉPKÖZTÁRSASÁG. Bulgáriában a felszabadulás óta számos ipari létesítmény készült el, és kezdte meg a termelést. Képfőnkön a Kemikovi kőszőlőt láthatjuk, melyet szovjet segítséggel építettek.

Folytatják a tárgyalásokat a NATO párizsi főhadiszállásán

PÁRIZS (Agerpres).

A NATO párizsi főhadiszállásán folytatják a sokoldalú nukleáris erők létrehozásával kapcsolatos tárgyalásokat. Részt vesznek az USA, Törökország, a Német SzK, Olaszország, Belgium, Görögország és Nagy-Britannia képviselői, vagyis az atlanti szövetség 13 tagállama közül csak hét képviselteti magát. Nem vesz részt Franciaország és több más NATO-ország, amely ilyen vagy olyan okból ellenzi a sokoldalú nukleáris erők létrehozásának amerikai tervét.

Péntek délután hivatalos közleményt adtak ki az amerikai terv összes vonatkozásának tanulmányozásával megbízott munkacsoport első üléséről. A közlemény rámutat, hogy a csoport tanulmányozni fogja a sokoldalú nukleáris erők megalkotásának módozatát a végleges formájukon az érdekelte országok kormányai

határoznak ezeknek az erőknek a tulajdonképpen létrehozásáról.

A pénteki ülésen elhatározták egy katonai alcsoporthat létrehozását, amely október 18-tól kezdve Washingtonban tanulmányozni fogja a terv megvalósításának katonai vonatkozásait.

A Párizsban kiadott közleménnyel kapcsolatban a France Presse megjegyzi: azt a kitétele, miszerint a sokoldalú nukleáris erők tulajdonképpen megalkotása az érdekelte országok hatáskörébe tartozik, „minden bizonnyal Nagy-Britannia és Belgium képviselői kérték. Ez a két ország részt vesz ugyan a párizsi tárgyalásokon, de előzőleg semmilyen kötelezettséget nem vállalt a sokoldalú nukleáris erők megteremtésében való részvételét illetően.”

A NATO európai sokoldalú nukleáris erőinek tervét kommentálva a Tribune laburista hetilap figyelembe ajánlja az Amerikai Egyesült Államoknak, „hogy fokozatosan mondjon le erről a tervről”.

A lap rámutat, hogy a terv megvalósítása „utját állná olyan újabb egyezményeknek, amelyekhez John Kennedy elnök — szavaiból ítélve — nagy reményeket fűz”.

A lap a továbbiakban azt írja, hogy „a sokoldalú nukleáris erők stratégiai szempontból fölöslegesek; politikai szempontból veszélyesek; pénzügyi szempontból költségesek és akadályokat gördítenek az európai problémák rendezésének útjába... nem fedeznek semmilyen szükségletet és egyetlen problémát sem oldanak meg. A sokoldalú nukleáris erők tervét véglegesen el kell vetni” — írja a Tribune.

Veszélyben az olasz csoda

ROMA (Agerpres).

„Olaszország gazdasági helyzete aggasztja a szakértőket” címmel kommentárt közölt a New York Times római tudósítója. A cikkirő hangsúlyozza, hogy gazdasági szakemberek véleménye szerint Olaszországban a termelés növekedése „inflációs jelenség, amely adott pillanatban romba döntheti az olasz csodát”.

Az import óriási mértékben megnövekedett, az export viszont csak igen szerényen emelkedett. Az első hat hónapban a kereskedelmi mérleg deficitje 1.184.000.000 dollárt tett ki.

A kereskedelmi deficit a tőkeáramlással együtt csökkentette az olasz arany- és dollártartalékokat. E tartalékok 1962 szeptemberétől 1963 júliusáig 900.000.000 dollárral csökkentek.

A Rómán Népköztársaság lakadatlanság küzd a békés egy-

más mellett él és szellemében, s minden erejét latbatja, hogy a részleges atomcsend-szerződés életbepesével észlelhető nemzetközi javulás valóban komoly fordulat kezdetét jelentse a nemzetközi feszültség enyhülésére.

Ezt a célt szolgálja a román kormány ismert javaslatát a Balkán békeövezetbe változtatása érdekében. Ezen az eszmén alapul a Közügyülés jelenlegi ülésének egyik napirendi pontja, amelyet a román küldöttség javasolt: „Regionális akciók a különböző társadalmi-politikai rendszerű európai államok közötti jószomszédi kapcsolatokat megjavítása érdekében”. Ugyanabban a szellemben fogantak országunk javaslatát az ifjúság nevelésével és a nemzetközi kereskedelem kibővítésével kapcsolatban. Néplink szívből köszönt minden akció, amely elősegíti a nemzetközi légkör megtisztulását, az európai és az egyetemes béke és biztonság megszilárdulását.

C. Benga, az Agerpres kommentátora

A nemzetközi élet jelentős eseménye

Moszkvában, Washingtonban és Londonban

nyitva, hogy lehetőség van a különböző társadalmi rendszerű országok meggyezésére korunk nagyfontosságú kérdésében. Újabb belgazdálkodott, hogy a vitás kérdések egyetlen megoldási lehetőségét a békés tárgyalásokban kell keresni.

Országunk kormányja, az elsők között csatlakozva a moszkvai Szerződéshez, rámutatott, hogy további erőfeszítéseket kell tenni, s akár részleges Intézkedések is, egyengetni kell az utat napjaink legégetőbb kérdéseinek, a leszerelési problémáinak megoldására.

A román küldöttség támogatja az ENSZ-ben azt a szovjet javaslatot, hogy hívják össze kormányfői szinten a tizennyolcaltalmi leszerelési bizottság ülését a kérdés mielőbbi megoldására.

A kormányoknak és az államoknak fokozott erőfeszítéseket kell tenniük újabb egyezmények megkötésére, azoknak a kérdéseknek a megoldására, a melyektől a népek békéje és biztonsága függ.

Washingtonban és Londonban és Londonban felépülés keretében közötti letébe helyezték a részleges atomcsend-szerződés ratifikálási okmányait, s ezzel hivatalosan is életbe lépett ez a nemzetközi egyezmény, melynek jelentőségét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy eddig több, mint száz kormány aláírta a határozat kezdeményező — a Szovjetunió, az Amerikai Egyesült Államok és Anglia — aláírása mellett.

A világhözvélemény melegevel fogadták, hogy életbe lépett a Szerződés, amely — noha még nem tekinthető teljes garanciának a háború megelőzésére, sem pedig kimondott leszerelési intézkedésnek — akadályt emel a fegyverkezési hajszák fokozásának útjába, lépést jelent a béke megerősítésére.

A részleges atomtilalmi egyezmény nemcsak azért jelentős, mert írásba foglalja az aláíró államok ünnepélyes kötelezettségvállalását, hogy nem hajtanak végre nukleáris kísérleteket három közegeben, hanem azért is, mert újabb megerősíti a békés együttműködés és elveinek életképességét, bebiz-

A béké megerősítését nagyban elősegítette a Varsói Szerződésben résztvevő államok és a NATO-országok közötti meg-

mentámadási egyezmény, atommentes övezetek létesítése a világ különböző térségeiben, a békés tárgyalásokban történő csökkenése, a nukleáris fegyver további elterjesztésének és felhasználásának megakadályozása, annak megállítása, hogy nukleáris fegyverrel felszerelt objektumok bocsássanak fel a világűrbe, s más intézkedések a repülőgépek támadás elhárítására. Mindezek célja egyengetni az utat az általános és teljes leszerelés megvalósítása felé, megmenteni az emberiséget a nukleáris katasztrófa veszélyétől.

Az ENSZ-közügyülés jelenlegi ülésének vitája és ezzel párhuzamosan folyó külügyminiszeri megbeszélések azt igazolják, hogy nagy lehetőségek nyílnak az enyhülés, a béke megszilárdítását célzó újabb, még jelentősebb lépésekre. A világ összes népe hön várják ezeket az intézkedéseket.

Napi kommentár